

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора

Алла АДАМЕНКО

« 02 » 09 2022р.

ПЛАНУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки фахового молодшого бакалавра

Назва освітньо-професійного ступеня

спеціальності 051 Економіка

Шифр і назва спеціальності

2022 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробник:

Підпис О. Діденко — викладач
вищої категорії

Схвалено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «02» 05 2022р.

Голова циклової комісії

Підпис О. Діденко
Прізвище та ініціали

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Планування і організація діяльності підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності «Економіка».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: планування та організація виробництва як важливої частини господарської діяльності підприємства, планування як самостійна галузь у сфері людської діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: паралельно з дисципліною «Планування і організація діяльності підприємства» вивчаються дисципліни «Економіка підприємства», «Економіка і нормування праці», «Технології (Вступ до спеціальності)».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Виробничий процес і тип виробництва
2. Організація виробничого процесу в часі
3. Організація виробничого процесу в просторі
4. Організація трудових процесів
5. Організація і планування підготовки виробництва нової продукції
6. Організація і планування технічного обслуговування виробництва
7. Теоретико-методологічні основи планування
8. Система планових нормативів і показників
9. Планування виробництва і реалізації продукції
10. Планування виробничих витрат і цін
11. Соціально-трудова планування
12. Оперативно-календарне планування
13. Матеріально-технічне забезпечення виробництва
14. Фінансове планування на підприємстві
15. Економічне оцінювання планів
16. Бізнес-планування

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Планування і організація діяльності підприємства» є оволодіння теоретичними знаннями основ, методів і прийомів планування діяльності підприємства, раціональної організації та підвищення ефективності виробництва, а також привити необхідні практичні навички до виконання робіт, що входять в компетенцію фахівця-економіста.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Планування і організація діяльності підприємства»:

- з'ясувати логіку нового господарського механізму в питаннях планування й організації виробництва;

- оволодіти сучасними науковими методами прогнозування, перспективного внутрішньофірмового планування й організації виробництва;
- засвоїти методику обчислення основних показників планів та обґрунтування напрямів розвитку підприємства;
- оволодіти практичними навичками організації планової роботи на підприємстві.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: **знати:**

- сутність, зміст та структуру системи внутрішньофірмового планування;
- організацію планової роботи на підприємстві;
- раціональну організацію виробничих процесів у часі, їх розміщення у просторі;
- забезпечення функціонування виробничих систем необхідними ресурсами;
- можливості оптимізації плану та вибору альтернатив.

вміти:

- розробляти окремі розділи планів;
- обґрунтовувати вибір варіантів планових рішень;
- обґрунтовувати можливості раціонального використання виробничого потенціалу підприємства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **243** години за навчальним планом.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Тема 1. Виробничий процес і тип виробництва

Поняття виробничого процесу. Основні, допоміжні та обслуговуючі процеси. Технологічні операції та процеси; їх характеристика; правила і порядок розробки. Принципи раціональної організації виробничого процесу. Особливості їх застосування в сучасних умовах. Типи виробництва: поняття та кількості межі типів виробництва, їх організаційно-економічні характеристики.

Тема 2. Організація виробничого процесу в часі

Поняття та склад виробничого циклу, його тривалості. Розрахунок операційного циклу: при різних способах поєднання операцій; при виготовленні складного виробу.

Тема 3. Організація виробничого процесу в просторі

Виробнича структура підприємства та чинники, що її визначають. Виробничі підрозділи, їх склад та значення. Види виробничої структури підприємства, його підрозділів у сучасних умовах.

Тема 4. Методи організації виробництва

Поняття методу організації виробництва. Непотокове виробництво та його характеристика. Обчислення кількості устаткування та його розміщення.

Потокове виробництво. Основні ознаки та його ефективність. Вибір виду потокової лінії та визначення її параметрів. Об'єкти і засоби механізації та автоматизації виробництва.

Тема 5. Організація трудових процесів

Завдання, зміст та об'єкти технічного нормування праці. Структура витрат часу. Методи нормування. Мікроелементне нормування. Розробка операційної карти. Нормативні формули. Дослідження й аналіз робочого часу, оцінка продуктивності. Норми праці: часу, виробітку, обслуговування, чисельності, керованості, нормоване завдання.

Рационалізація методів роботи, форм документів; організація нормування праці фахівців і керівників виробничих систем технологічно процедури управління.

Тема 6. Організація і планування підготовки нової продукції

Формування планів оновлення продукції. Поняття нової продукції (нового виду продукції). Загальна характеристика планових робіт в системі підготовки і освоєння виробництва нової продукції. Основні планові розрахунки.

Оптимізаційні планові розрахунки економічної ефективності освоєння нової продукції. Поняття інвестицій та інвестиційного планування. Розрахунок показників абсолютної ефективності інвестицій. Визначення порівняльної ефективності реальних інвестицій на основі вибору економічно кращого проекту (варіанту) капітальних вкладень (показник приведених затрат). Розрахунок економічної ефективності освоєння нової продукції. Вибір оптимального варіанту технологічного процесу. Поняття та методика обчислення технологічної собівартості. Визначення точки беззбитковості чи критичного обсягу виробництва даної продукції.

Тема 7. Організація і планування технічного обслуговування виробництва

Особливості функціонування та планування роботи підрозділів виробничої інфраструктури. Поняття інфраструктури, характеристика виробничої та соціальної інфраструктур.

Планування забезпечення підприємства технологічним оснащенням. Поняття інструменту та інструментального господарства. Методика визначення мінімальної та планової потреби в інструменті.

Планування діяльності ремонтного виробництва. Поняття ремонту. Форми організації ремонтно-профілактичних робіт. Поняття технічного (міжремонтного) обслуговування, періодичних планових ремонтів (капітальний, середній та малий) і модернізації.

Поняття ремонтного циклу, його структура. Розрахунок обсягу ремонтних робіт та середньооблікової чисельності ремонтних робітників.

Планування енергозабезпечення підприємства. Склад енергетичного господарства. Розрахунок загальної потреби в енергії.

Складання енергетичного балансу, їх види та побудова.

Планування транспортного обслуговування виробництва. Основні завдання транспортного господарства на підприємстві. Характеристика видів транспорту. Складання виробничої програми транспортного цеху.

Тема 8. Теоретико-методологічні основи планування

Сутність планування як функції управління. Основні загальні функції управління підприємством. Планування у структурованій за різновидами діяльності як основа для прийняття управлінських рішень.

Принципи планування в діяльності підприємства. Принципи планування в економічній організації.

Методи та інструменти планових розрахунків. Поняття методу планування.

Тема 9. Система планових нормативів і показників

Функціонування системи планування на підприємстві. Поняття плану та плану підприємства. Поняття планування. Напрямки планування.

Різновиди планів та їх комплекси. Види (форми) планування і планів за змістом і формою прояву. Техніко-економічне і оперативне планування, їх спільні риси та відмінності. Стратегічне і поточне планування: суть, особливості та відмінності.

Зміст поточних планів та організація їх розробки.

Основні розділи, показники та функції поточного плану, їх характеристика.

Класифікація норм і нормативів. Поняття норми та нормативу. Види нормативів. Класифікація норм та нормативів.

Система економічних норм і нормативів. Основні групи нормативів і норм.

Тема 10. Планування виробництва і реалізації продукції

Виробнича програма підприємства, її зміст.

Поняття виробничої програми, її зміст та основні завдання. Складання програми підприємства.

Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі.

Показники плану, їх різновиди. Методика розрахунку вартісних показників обсягу виробництва.

План збуту продукції. Поняття плану збуту продукції. Структура плану обсягу продажів за розділами.

Розробка плану продажу (реалізації продукції). Розрахунок показників обсягу збуту продукції підприємства.

Планування реклами.

Тема 11. Планування виробничих витрат і цін

Мета та завдання розробки плану собівартості продукції. Мета розробки плану собівартості продукції. Вихідні дані для планування витрат.

Класифікація витрат на виробництво. Фактори, що впливають на рівень витрат підприємства. Класифікація витрат для потреб планування. Групування витрат операційної діяльності за економічними елементами.

Складання зведеного кошторису витрат на виробництво та планової (нормативної) калькуляції. Групування витрат, що пов'язані з виробництвом продукції (робіт, послуг), за статтями калькуляції. Формування зведеного кошторису витрат на виробництво. Методика складання планової (нормативної) калькуляції.

Аналіз виконання плану собівартості продукції за плановий період (квартал).

Тема 12. Соціально-трудове планування

Планування чисельності працівників. Поняття персоналу підприємства. Характеристика категорій персоналу.

Напрямки кадрового планування на підприємстві. Порядок визначення явочної, облікової та середньооблікової чисельності працівників. Методика визначення тривалості робочого часу середньооблікового робітника.

Планування продуктивності праці. Поняття продуктивності праці. Показники продуктивності, методика розрахунку. Методи вимірювання продуктивності праці. Види трудомісткості. Планування продуктивності праці методом прямого розрахунку та пофакторним методом.

Планування фонду оплати праці. Поняття заробітної плати. Склад витрат на оплату праці. Види заробітної плати. Характеристика форм та систем заробітної плати. Планування заробітної плати: визначення годинного, денного та місячного (квартального, річного) фондів заробітної плати та доплат, що входять до складу годинного, денного і річного фондів.

Тема 13. Оперативно-календарне планування

Зміст, мета і завдання оперативно-календарного планування. Сутність оперативно-календарного планування, його мета, зміст і завдання.

Календарно-планові нормативи в оперативно-календарному плануванні. Склад елементів, що характеризують системи оперативно-календарне планування. Планово-облікові одиниці, їх різновиди. Календарно-планові нормативи.

Системи оперативно-календарного планування на підприємстві. Класифікація систем оперативно-календарного планування.

Оперативно-календарне в різних типах виробництва.

Тема 14. Матеріально-технічне забезпечення виробництва

Зміст процесу планування матеріально-технічного забезпечення в ринкових відносинах. Поняття матеріального-технічного забезпечення (МТЗ), план матеріально-технічного забезпечення. Зміст процесу планування матеріально-технічного забезпечення в умовах командної та ринкової систем господарювання та оперативне планування МТЗ.

Визначення ефективності використання матеріальних ресурсів при плануванні матеріально-технічного забезпечення.

Мета визначення ефективності використання матеріально-технічних ресурсів. Групи показників використання матеріально-технічних ресурсів.

Планування потреби в матеріальних ресурсах. Поняття методу визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах. Методи розрахунку, що використовуються при плануванні потреби в МТЗ

Запаси та регулювання їх розміру. Поняття запасів та їх призначення. Види запасів. Визначення оптимального розміру партії поставки матеріалів.

Тема 15. Фінансове планування на підприємстві

Зміст і завдання фінансового плану. Зміст фінансової діяльності. Поняття внутрішнього та зовнішнього фінансування. Поняття фінансового плану, його основна мета. Види фінансових планів за тривалістю планового періоду. Поняття фінансового планування, його принципи та основні завдання.

Планування потреби у фінансових ресурсах. Поняття капіталу підприємства, основний та оборотний капітал. Склад та структура оборотних коштів. Визначення потреби в оборотних коштах шляхом їх нормування.

Планування прибутковості підприємства. Поняття прибутку, види прибутку в залежності від його формування та розподілу. Методика розрахунку

валового прибутку (збитку); прибутку (збитку) від операційної діяльності, від звичайної діяльності;

Тема 16. Економічне оцінювання планів

Технічний та організаційний розвиток підприємства. Поняття науково-технічного прогресу. Етапи планування організаційно-технічного розвитку підприємства. Показники технологічного рівня підприємства. Поняття організаційного розвитку підприємства.

План технічного розвитку підприємства. План технічного розвитку та організації виробництва, його призначення. Типовий зміст плану технічного розвитку підприємства.

Оцінка технічного рівня підприємства. Система показників оцінки загальної економічної ефективності організаційно-технічних заходів, інновацій.

Тема 17. Бізнес-планування

Сутність бізнес-планування та призначення бізнес-плану. Поняття бізнес-плану, його мета, завдання та призначення.

Загальна характеристика основних розділів бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Характеристика розділів бізнес-плану.

3. Рекомендована література:

1. Закон України "Про власність"// Нові закони України. - К., 1991.
2. Закон України "Про підприємства"// Нові закони України. - К., 1991.
3. Закон України "Про внесення змін до закону України "Про оподаткування прибутку підприємства"// Галицькі контракти.-1997-№26.
4. Закон України "Про оплату праці"// Галицькі контракти. 1998. - №41.
5. Методичні рекомендації з формування собівартості (робіт, послуг) (наказ Державного комітету промислової політики України від 2 лютого 2001 року №47)
6. Методичні рекомендації з формування собівартості проектних робіт з урахуванням вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку (Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики від 29 березня 2002 року №64).
7. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні.-К.: Компас, 2001.-168с.
8. Агафонова Л. Підготовка бізнес-плану. Практикум. 3-є вид.-К.: Знання, 2001.-158с.
9. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы. -М.: Финансы и статистика, 1997.-248с.
10. Бухалков М.И. Внутрифирменное планирование. Учебник. -М.: Инфра-М, 1999.-392с.
11. Герасимчук Б.Л. Пути совершенствования планирования материально-технического снабжения народного хозяйства. - М.: Наука. 1973.
12. Горемыкин В.А., Бугулов Э.Р., Богомоллов А.Ю. Планирование на предприятии. Учебник, издание 2-е, стереотипное.-М.: Информационно-издательский дом "Филинь", Рилант, 2000.-328с.
13. Евдокимов Д.К., Попарев Г.М. Нормирование материальных ресурсов: Словарь-справочник.-М.: Экономика, 1998.-199с.

14. Егоров Ю.Н., Варакута С.А. Планирование на предприятии.-М.: Инфра-М, 2001-176с.- (Серия "Вопрос-ответ").
15. Заработная плата. Сборник нормативных документов. (С изменениями и дополнениями по состоянию на 1 июня 1999 года). Составитель Сировец В.Г.-Х.: ООО "Конус", 1999.-192с.
16. Звягивцев Ю.Е. Оперативное планирование и организация ритмичной работы на промышленных предприятиях.-К.: Техника, 1990.-159с.
17. Ильин А.И., Синицина Л.М. Планирование на предприятии: В 2-х ч. Часть 2. Тактическое планирование/ Под общей редакцией А.И. Ильина.-Мн.: ООО "Новое знание", 2000.-416с.
18. Кантор Е.М., Моховикова Г.Л. Себестоимость как экономическая категория производства. - СПб, 1991.-195с.
19. Карюхин Г.А. Планирование на предприятиях (объединениях) машиностроительной промышленности: Учебник для вузов по спец.
20. "Экономика и организация машиностроительной промышленности".-М.: Высшая школа., 1984.-312с.
21. Крутик А.Б. Система показателей и нормативов в условиях полного хозрасчета и самофинансирования. - Л.: Машиностроение. Ленинградское отделение, 1990.-272с.:ил.
22. Организация, планирование и управление деятельностью промышленного предприятия./ Под ред. А.И. Бухало. - К.: Вища школа, 1989.-400с.
23. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник.-К.: Скарби, 2002.-336с.
24. Орлов О.А. Совершенствование планирования машиностроительного производства.-К.: Вища школа, 1976.-123с.
25. Орлов О., Рясных Е., Ларионова Е. Планирование себестоимости продукции// Экономика Украины, 1999, №2.-С.39-48.
26. Орлов О.О. Діалектика ринку і амортизаційна політика.// Економіст.-1998. №3.-С.35-37.
27. Планування діяльності підприємства: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни./ М.А. Белов, Н.М. Євдокимова, В.Є. Москалюк та ін.; За заг. ред. В.Є. Москалюка.-К.: КНЕУ, 2002.-252с.
28. Пушкин П.С. Планирование на предприятиях легкой промышленности. Учебное пособие.-М.: Легкая индустрия, 1973.-373с.
29. Смирницкий Е.К. Экономические показатели промышленности: Справочник.-3-е изд., переработанное и дополненное.-М.: Экономика, 1989.-335с.
30. Смирнов К.А. Нормирование и рациональное использование материальных ресурсов. Учебник.-М.: Высшая школа, 1990.
31. Совершенствование планирования на промышленном предприятии/ Грещак М.Г., Минин Л.В., Белик Н.Г., Гончарук П.Д.-К.: Техника, 1983.-184с.
32. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. Навчальний посібник.-К.: "Каравела", 2003.-432с.
33. Типовая методика разработки техпромфинплана производственного объединения (комбината), предприятия.-М.: Экономика, 1979.-448с.

34. Хобчан М.І., Харів П.С., Бойчик І.М., Лотиш О.Л. Організація і планування виробництва: теорія і практика. Навчальний посібник. -Тернопіль: ТАНГ, 1996.-193с.

35. Швандар В.А., Прасолова В.П. Экономика предприятия. Тесты, задачи, ситуации: Учебное пособие для вузов.-М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997.- 95с.

36. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навчальний посібник. - Житомир: ЖІТІ, 2002. - 647с.

37. Экономика и организация промышленного производства: Учебное пособие/ Редакционная коллегия: М.Н. Тимохин и др. - М., Мысль, 1997.

38. Економіка підприємства. Збірники практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник/ За редакцією доктора економічних наук, професора С.Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ - 328с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання комплексний державний екзамен.
